

“El Govern central ha de complir el PHN”

Ramon Espadaler i Percerisas (Vic, 1963) és conseller de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya. Llicenciat en Història i en Ciències Polítiques, és el president d'UDC, on milita des del 1988. Com a conseller, ha hagut de navegar enmig d'una de les aigües més difícils per al Govern català, la del suport al PHN. I ara, en ple estiu, el risc d'incendis torna a posar davant de tots els ulls la gestió d'una Conselleria que ha deixat de ser plat de segona.

Comença l'estiu i ja tenim l'ai al cor amb els incendis forestals...

—És cert, tenim un elevat risc potencial d'incendis. Jo sóc dels que pensen que, en part, els incendis s'apaguen a l'hivern. Però també hi ha una realitat objectiva, que els incendis són consubstancials a l'entorn mediterrani. Sempre n'hi ha hagut. El debat és en quina magnitud i per quines causes s'encenen.

—Quines són les mesures que han pres per afrontar aquesta campanya contra els incendis?

—La prevenció es basa en mesures preses durant tot l'any. En l'àmbit legislatiu, hem fet lleis, com la que regula la neteja del perímetre de les urbanitzacions, els decrets que amplien el període de temps i els territoris per fer cremes controlades. També s'ha creat la Direcció General de Prevenció de Riscos al Medi Natural, que aplega el Cos d'Agents Forestals amb les Associacions de Defensa Forestal.

En l'àmbit econòmic, les mesures han estat afrontades per dedicar molts recursos a la planificació forestal sostenible. Aquest és el pal de paller de la política forestal.

També són molt importants les mesures vinculades a la col·laboració amb altres administracions. Tenim un conveni amb la Generalitat Valenciana, d'intercanvi d'informació, que ens permet, per exemple, la racionalització dels punts d'aigua, la informació sobre els camins i els accessos. Aquest conveni, l'hem estès també amb l'Aragó. Amb la Catalunya Nord tenim un con-

veni marc que podem utilitzar, però que passa pels estats i fa referència a l'ús de mitjans aeris, per tant, correspon més a la Conselleria d'Interior. Però en matèria de gestió d'espais, en el marc dels programes europeus *Life*, comencem a fer coses conjuntament.

—Parleu de dedicar recursos a la planificació forestal sostenible. Això és pagar a la gent perquè cuidi el bosc?

—Al nostre país, el bosc no és rendible; si no ho és, no es gestiona; si no es gestiona, s'acumula el sotabosc, per tant, augmenta el risc d'incendi.

El bosc té tres utilitats: la rendibilitat com a explotació —que cada cop va a menys—, l'ús social —que cada cop va a més— i l'ús ambiental. La filosofia d'aquest Departament és que, com que el bosc no és rendible per si mateix, i com que se'n fa un ús social i ens interessa ambientalment, hem de transferir recursos cap a la propietat forestal. Dic la “propietat” perquè a Catalunya un 80% del bosc està en mans privades. Aquests recursos es transfereixen a través dels plans tècnics de gestió forestal, que permeten fer rendible, amb criteris de sostenibilitat, la gestió del bosc. Són una condició *sine qua non* per rebre els recursos. Ara ja hem finançat més de 1.600 plans, de manera que, en aquests anys, hem ordenat el 20% de la nostra massa forestal. És una xifra significativa, que demostra que encara queda camí per fer, però que indica que estem introduint criteris de sostenibilitat en la propietat.

—Cada cop hi ha més pressió social sobre el bosc. Es pot arribar a plantejar la restricció a l'accés al bosc?

JORDI PUJOL

"S'ha fet un canvi cultural molt important. I el Parc Natural de l'Alt Pirineu n'és un cas clar. S'ha passat de veure la protecció de l'espai com una restricció a una oportunitat."

—Ja hi ha una regulació, fa temps que tenim una llei d'accés al medi natural, que preveu un accés responsable al medi. I en el programa de prevenció d'incendis considerem la possibilitat de tancar l'accés a espais naturals en una situació de risc elevat. És a dir, sí que ho preveiem. Però crec que hem de regular l'accés mitjançant, sobretot, l'educació ambiental, és a dir, ensenyar a accedir amb responsabilitat al medi natural.

—Els plantejaments de Medi Ambient topen sovint amb els d'altres departaments.

—És un tòpic potser, però Medi Ambient és una Conselleria netament transversal. A mi m'agradaria anar al 100%, però això implicaria problemes, com passa en totes les conselleries del món de Medi Ambient, amb les conselleries veïnes. Així doncs, sens dubte prefereixo anar al 80 o al 90%, però de bracet amb les altres conselleries.

—Però van realment al 80 o al 90%?

—Crec que sí. Treballem, per exemple, amb Ensenyament, amb uns materials pedagògics, uns crèdits educatius molt potents, sobre el Cicle de l'Aigua. També fem materials per a escoles per treballar la reducció de residus. Amb Agricultura, tenim uns plans de gestió ramadera, amb el problema dels purins, que l'hem atacat frontalment. En aquest darrer cas, crec que la gent ha percebut que la contaminació dels aquífers pels purins no és una dèria de la Conselleria, sinó una política de la Generalitat.

Amb Política Territorial tenim programes compartits de construcció sostenible, tenim un àmbit de contacte permanent, per exemple, amb tot el que ens correspon de fer de declaracions d'impacte ambiental en la construcció de les infraestructures. Avui és impensable que un projecte arribi sense un capítol de mesures sobre l'impacte ambiental. Serà o no su-

ficient, aquest és un altre debat, però és una realitat que ningú no pot negar.

—En la creació d'espais de protecció natural sovint hi ha qui considera que aquest tipus d'accions són un fre per al desenvolupament.

—El principal repte de l'equilibri territorial que tenim és que es pugui viure al territori i pel territori. Hi ha models que demostren que un parc és molt positiu en aquest sentit. El parc de la Garrotxa n'és un exemple, per la capacitat d'atracció, pel respecte de l'entorn i per l'aportació de riquesa als municipis que hi estan involucrats. És a dir, un parc natural no és una prohibició, és una regulació amb criteris de sostenibilitat i també un element de dinamització pel territori.

—Aquest tipus de política no converteix els espais protegits en una mena de parcs temàtics per als urbanites?

—No, no. No es tematitzen, els nostres parcs naturals. A veure, quines alternatives hi ha a l'Alt Pirineu, si no és

“El Govern central voldrà començar la casa per la teulada, però la llei exigeix l'estudi d'impacte sobre el Delta, i si convé, el durem als tribunals perquè compleixi la llei. I hauran de corregir-la. Si no, els la farà corregir Brussel·les”

el turisme –amb criteris de sostenibilitat, insisteixo? En aquests espais no es pot plantejar una agricultura extensiva, ni poden viure exclusivament de la gestió forestal. I en canvi, necessiten millor qualitat de vida, i això vol dir serveis.

S'ha fet un canvi cultural molt important. El Parc Natural de l'Alt Pirineu n'és un cas clar. S'ha passat de veure la protecció de l'espai com una restricció a veure-la com una oportunitat.

—Parleu de poder viure “al territori i del territori”. Per això la gent del delta de l'Ebre està en contra del Pla Hidrològic. Vostè, però, ha dit fa pocs dies que sent avalades les tesis de la Generalitat per la comissària europea de Medi Ambient, Margot Wallstrom.

—A la Generalitat creiem que cal un Pla Hidrològic Nacional, perquè és l'instrument que permet resoldre un problema important, com el de la falta d'aigua en alguns entorns. De la mateixa manera que no qüestionem que ens falti aigua a les conques internes de Catalunya, no qüestionem que en pugui faltar a altres entorns. Ara bé, al costat d'això defensem que no es pot resoldre tot fent malbé l'Ebre.

A partir d'aquí, en la tramitació de la llei del Pla Hidrològic, vam incorporar criteris ambientals, l'obligació per llei de fer el pla integral del delta de l'Ebre, la prohibició de treure una sola gota de l'Ebre en els mesos d'estiu, l'obligació d'estudiar altres alternatives, com la del Roine... Hi vam incorporar totes aquestes esmenes.

Ara, el que demanem al Govern de Madrid –si no ens fa cas, ho farem a través de la via judicial– és que compleixi la llei del Pla Hidrològic. Això vol dir, primer de tot, fer aquest estudi d'impacte ambiental i el pla integral de protecció del delta de l'Ebre.

Per tant, quan la comissària europea de Medi Ambient parla de retenir els fons europeus, diem que la variable ambiental és central, i no és un matís accidental o ideològic. Un cop fet l'estudi, podrem saber si podem o no treure aigua. I si es pot, en quina quantitat.

—Però molts experts ja han deixat clar que, a l'Ebre, no se li pot treure més aigua sense perjudicar-lo...

—En la Conselleria de Medi Ambient hem donat unes xifres i no hem enganyat ningú. Creiem que els cabals de manteniment –l'aigua que l'Ebre ha d'abocar al mar perquè no corri perill– són una peça angular. Són d'una mitjana de 135 m³/seg. El Govern central considera que han de ser 100. La transcendència d'això és crucial, perquè acceptar la xifra que diem és reconèixer que no es poden treure els 1.050 hectòmetres cúbics d'aigua que proposen. I això el Ministeri ho sap, per això no ve al Consorci per a la Protecció Integral –la qual cosa prova que el Consorci és veritablement una eina de defensa de l'Ebre–.

Respecto molt qualsevol altra posició que es faci per protestar. Però a un govern, li correspon defensar l'Ebre en les institucions i sota l'empara de la llei. El Govern central voldrà començar la casa per la teulada, però la llei exigeix l'estudi d'impacte sobre el Delta, i si convé, el durem als tribunals perquè compleixi la llei. I hauran de corregir-la. Si no, els la farà corregir Brussel·les.

—Amb l'embranchida que porta el PP, els podran aturar? No poden refer per llei el Pla Hidrològic més a la seva mida encara?

—Sí que ho poden fer. Però el PP i el Govern central són molt conscients que Europa, de cap de les maneres, finançarà un pla insostenible. No n'hi ha prou de ser un estat per garantir-se el finançament. Europa està en el paradigma de la sostenibilitat, encara que el senyor Aznar no se n'hagi adonat. El finançament del Pla Hidrològic depèn de la comissària europea de Medi Ambient, no del comissari Solbes. Això és un canvi de paradigma.

—Tenint en compte que el Delta pateix ja un procés de salinització prou important i de retrocés, vol dir que cal fer gaires estudis per saber si treure més aigua de l'Ebre és o no convenient?

—A veure, nosaltres tenim competències en les conques internes dels rius. En els rius hem aplicat una meto-

dologia que ens dona uns determinats cabals de manteniment. I l'hem aplicada a l'Ebre i ens dona aquests 135 m³/seg. Per tant, no és una xifra política que es pugui negociar. No l'hem anada a cercar deliberadament. El Ministeri, en canvi, fa una trampa perversa i fa una mena de mitjana de mètodes fins que troba el resultat que li permet justificar els 100 m³/seg.

Hem de tenir una visió integral de l'aigua, la qual cosa vol dir, per exemple, que hem de reutilitzar, de dessalar, hem de fer campanyes d'estalvi, hem apujat el preu de l'aigua —el preu és dissuasiu del consum—, etc. Però malgrat tot, ens cal una aportació externa. Però no pot venir íntegrament de l'Ebre, si això comporta malmetre'l.

—El sí al transvasament és cada cop amb més condicions?

—Nosaltres tenim una posició que es pot o no compartir, però té coherència. Hem tingut el mateix discurs a tot arreu, sense excepcions, a Madrid, a Tortosa, a Barcelona i a Brussel·les, cosa que no es pot trobar en altres grups polítics. He vist discursos del PSC que varien segons l'auditori. Els he sentit "mai més un govern transvasista!". Que li ho diguin a l'alcalde Joan Clos, perquè cal tenir en compte que Barcelona se subministra d'un transvasament de l'aigua del Ter! He sentit dir a Pasqual Maragall primer que sí al minitransvasament —quan parla d'utilitzar l'aigua que excedeix de Tarragona a Barcelona—. Li he sentit dir que no. Després que sí, al principi d'aquesta legislatura en un acord parlamentari. Li he tornat a sentir dir que no, el dia del pregó de la Festa Major de Tortosa. I ara torna a dir que sí, un cop ha presentat les seves propostes ambientals. A la Generalitat, sempre se li ha sentit dir el mateix. No som antitransvasistes, però no acceptarem que es pugui malmetre l'Ebre.

—L'Ebre potser no, però el Roine sí. En el fons, no planteja problemes semblants, un transvasament del Roine?

—El Roine té uns cabals exageradament superiors si els comparem amb els de l'Ebre.

—I l'Ebre, més que el Ter...

"Igual com fem un país en xarxa amb la telefonia, amb Internet, amb el gas o amb l'electricitat, per què no l'hem de fer amb l'aigua? I aquesta xarxa, la volem connectar a Europa, al Roine."

—Efectivament. Però l'ordre de magnituds és aproximadament deu vegades superior. Però sobretot hi ha una raó que és d'un sentit comú aclaparador.

**“Europa no
finançarà un pla
insostenible. No
n’hi ha prou de ser
un estat per
garantir-se el
finançament.
Europa cerca
la sostenibilitat,
encara que Aznar
no se n’hagi
adonat”**

dor. Quan tindrem la màxima demanda d'aigua de l'Ebre? Quan hi hagi més sequera, justament quan hi haurà menys aigua al riu. Això només es trenca amb el Roine, que presenta un règim hidrogràfic i pluviomètric diferent. De la mateixa manera que fem un país en xarxa amb la telefonia, amb Internet, amb les carreteres, amb el gas o amb l'electricitat, per què no l'hem de fer amb l'aigua? I aquesta xarxa, la volem connectar a Europa, al Roine. Algú es qüestiona que no puguem utilitzar el petroli perquè no en tenim? Una altra cosa és que això no es pot fer de qualsevol manera. Això ha d'anar acompanyat del que hem estat fent fins ara, de mesures per racionalitzar l'ús de l'aigua, d'estalvi, etc. El que no es pot pretendre és resoldre-ho tot amb un transvasament.

—Això és el que pretén el Pla Hidrològic?

—El que va entrar al Congrés, sí, però no el que es va aprovar amb les nostres esmenes. I nosaltres farem complir el que va sortir aprovat.

Enric Rimbau